

بررسی و تحلیل اصول حقوقی حاکم بر اعتبار اسنادی در ایران
علیرضا درخش^۱ - حسن مرادی^۲ - بهشید ارفع نیا^۳
تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۷/۱۸ - تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۸/۱۰

چکیده:

معاملات صادراتی ناگزیر متضمن خطرهایی برای صادر کننده و واردکننده است. این خطرها می‌تواند از کوتاهی یکی از طرفین قرارداد به وجود آید یا زاییده مسایل سیاسی و اقتصادی کشور-هایی باشد که به نحوی در معامله مذکور نقش دارند. به علاوه ارزیابی اعتبار و شهرت بازرگانی طرف دیگر قرارداد همواره آسان نیست. در نتیجه پرداخت از طریق حساب آزاد یا بوسیله چک یا حتی برات معمولاً قابل قبول نیست مگر اینکه طرفین با یکدیگر روابط تجاری طولانی داشته و وضعیت سیاسی، اقتصادی و حقوقی کشور وارد کننده با ثبات باشد. اگر این شرایط فراهم نباشد عموماً تضمین اضافی خواسته می‌شود. از این رو روش‌هایی برای تضمین پرداخت به صورت عرفی به وجود آمده است که مهم‌ترین آنها اعتبارات اسنادی هستند. اعتبارات اسنادی وسیله‌ای عمده و کلاسیک برای تضمین پرداخت در معاملات تجارت خارجی محسوب می‌شود و تضمین بالایی فراهم می‌آورد. پژوهش حاضر با بهره‌مندی از روش تحقیق کتابخانه‌ای، توصیفی و تحلیلی با آگاهی از منابع و رویکردهای حقوقی، هدف اصل پژوهش یعنی بررسی اعتبارات اسنادی بانکی را، هم از لحاظ ساختاری و نحوه عملکرد و هم از لحاظ آثار حقوقی، مورد بررسی قرار داده است

واژگان کلیدی: اعتبار اسنادی، معامله، تضمین، حقوقی

^۱ - دانشجوی دکتری، گروه حقوق خصوصی، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی
mp.mba.panahi@gmail.com

^۲ - دانشیار و عضو هیئت علمی، گروه حقوق، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران: نویسنده مسئول
Ahmad.shams@gmail.com

^۳ - استاد و عضو هیئت علمی، گروه حقوق، دانشکده حقوق، دانشگاه تهران، تهران، ایران
erfani4@yahoo.com

مقدمه

با در نظر گرفتن تئوری‌های کلاسیک و نوین بازرگانی بین‌الملل ضرورت معامله و مبادله بین کشورها امری اجتناب‌ناپذیر است. کشورها از گذشته‌های دور به انجام مبادلات برون مرزی تمایل داشته و علاوه بر تامین نیازها و دستیابی به کالاها و خدماتی که در سایر نقاط جهان تولید و عرضه شده، روند توسعه اقتصادیشان را نیز سرعت بخشیده‌اند. به موازات افزایش جمعیت و رشد اقتصادی در کشورهای جهان، حجم و ارزش صادرات و واردات کشور-ها به شکل تصاعدی در حال افزایش است. شروع این حرکت عظیم از اوایل قرن بیستم بود و در سالهای جاری با رشد فزاینده ادامه دارد. از آنجا که در اینگونه معاملات دست کم دو طرف از دو کشور مجزا درگیر معامله می‌شوند این امر از پیچیدگی‌های زیادی برخوردار است. ایجاد وحدت رویه و زبان مشترک در مراحل مختلف کار از همان ابتدا جزء دغدغه‌های اصلی سازمان-های بین‌المللی مربوطه بود و هر کدام با توجه به تخصص خود سعی نمودند بخشی از کار را سازماندهی نموده و رویه‌های مشترک بین‌المللی ایجاد نمایند. در این شرایط، یافتن ابزار و روش مناسب جهت تسلیم کالا و پرداخت وجه آن بسیار حیاتی تلقی می‌شد. به طور کلی، موانعی که در گسترش تجارت در عرصه بین‌المللی وجود داشت از جمله عدم شناخت کافی طرفین از حسن شهرت تجاری و حقوقی یکدیگر، عدم امکان اجرای تصمیمات قضایی و داوری اتخاذ شده یک کشور در کشور دیگر، مسایل ناشی از موازین و مقررات کشورهای طرفین قرارداد و غیره، مسئولان را بر آن داشت تا جهت تشویق سرمایه‌گذاری اقدام به استفاده از ابزاری نمایند که تضمین‌کننده امنیت تجارت در عرصه بین‌المللی و حقوق طرفین قرارداد باشد. بهترین ابزاری که در این زمینه تدوین گردید اعتبار اسنادی است.

اعتبار اسنادی تعهدی کتبی است که یک بانک (موسوم به بانک باز کننده) بنا به درخواست و طبق دستورات خریدار، در مورد پرداخت مبلغی معین ظرف مهلتی مقرر و در مقابل اسنادی مشخص به فروشنده می‌دهد. به دلیل ماهیت معاملات بین‌المللی که شامل عواملی همچون مسافت و تفاوت قوانین کشورها و ...، اعتبارات اسنادی یک جنبه بسیار مهم در تجارت بین-المللی شده است. بانک همچنین به نیابت از خریدار که نگهدارنده اعتبارات اسنادی است تا زمان دریافت تأییدیه که کالاهای خریداری شده حمل شده‌اند وجه را پرداخت نخواهد کرد.

در خصوص حقوق اعتبارات اسنادی شایان ذکر است این حقوق، تا حد زیادی به واسطه عرف توسعه و تکامل یافته است. بسیاری از قواعد مؤثر و مفید اعتبارات اسنادی، صرف‌نظر از

حوزه جغرافیایی با یک نظام حقوقی خاص، در اثر عرف و عادات بانكداري كه با واردكنندگان و صادركنندگان و نيز، شركت‌هاي كشتيراني و بيمه سر و كار داشتند، پديد آمده است. آن عرف و عادات، امروزه عمدتاً در مجموعه عرف‌ها و رويه‌هاي متحدالشكل اعتبارات اسنادي (يو. سي. پی^۱) كه حاصل كوشش‌هاي اتاق بازرگاني بين‌المللي است، گرد آمده است.

علاوه بر يو. سي. پی، اتاق بازرگاني بين‌المللي براي اعتبارات اسنادي تضميني، قواعد متحد-الشكل ضمانت نامه‌هاي قراردادي، قواعد متحدالشكل ضمانت نامه‌هاي عندالمطالبه، و عرف‌ها و رويه‌هاي اعتبارنامه‌هاي تضميني بين‌المللي را نيز تدوين و ارائه نموده است. گذشته از قواعد اتاق بازرگاني بين‌المللي، كميسيون ملل متحد براي حقوق تجارت بين‌الملل (آنسيترال^۲) تلاش نموده است تا از طريق كنوانسيون راجع به ضمانت‌نامه‌هاي مستقل و اعتبارات اسنادي تضميني يك چارچوب حقوقي جهاني را براي ضمانت‌نامه‌هاي مستقل و اعتبارات اسنادي تضميني تدوين نمايد. به علت خصيصه بين‌المللي بودن اعتبارات اسنادي، كشورهاي معدودي در جهان قوانين خاصي را در خصوص اعتبارات اسنادي وضع کرده‌اند. در كشورهايي نيز كه چنين قانوني تصويب شده است، به استثنای ماده ۵ كد متحدالشكل تجارت در ايالات متحده امريكا، قانون صرفاً مشتمل بر مقررات اندكي است كه غالباً به كليات پرداخته است. در بعضي از كشورها، آراي محاكم، بخش مهمي از حقوق اعتبارات اسنادي را تشكيل داده است. نوشته‌هاي حقوقي يا دكترين نيز به‌عنوان منبع مكمل حقوق اعتبارات اسنادي به شمار مي‌رود.

پژوهش حاضر، مروري خواهد داشت بر رويکرد حقوقي پيرامون اعتبارات اسنادي بانكي، تا در سايه مطالعات انجام شده، آثار حقوقي ناشي از اين سازوكارهاي تجارت بين‌الملل را تشریح نمايد.

اعتبار اسنادي

اعتبار اسنادي ضمانتي از بانك است كه تعهد مي‌شود ميزان پرداختي خريدار به فروشنده

^۱ - مقررات متحدالشكل اعتبارات اسنادي يا يو. سي. پی (Uniform Customs and Practice for Documentary Credits) قوانين و مقرراتي يگانه و همسان هستند كه توسط اتاق بازرگاني بين‌المللي ICC و براي يکپارچه‌سازي در روند تهيه اعتبارات اسنادي تهيه مي‌گردد و هم‌اکنون در بيش از ۱۷۵ کشور دنيا استفاده مي‌گردد.

^۲ - يونيسترال يا آنسيترال، كميسيون حقوق تجارت بين‌الملل سازمان ملل متحد است كه با قطعنامه ۲۲۰۵ در ۱۷ دسامبر ۱۹۶۶ تأسيس شده‌است. فعاليت‌هاي آنسيترال، در سه سطح مختلف كميسيون، كارگروه‌ها و دبیرخانه آنسيترال صورت مي‌پذيرد كه هر کدام از ارکان اصلي اين سازمان، قسمتي وظيف را به سرانجام مي‌رسانند. فلسفه وجودي آنسيترال كمك به گسترش تجارت بين الملل از طريق يکسان سازي قوانين و تسهيل تجارت بين الملل است.

به موقع و با مبلغ صحیح به دست فروشنده خواهد رسید. هرگاه که خریدار قادر به پرداخت مبلغ خرید نباشد، بانک موظف است باقیمانده یا تمام مبلغ خرید را بپردازد. اعتبارات اسنادی اغلب در معاملات بین‌المللی به منظور اطمینان از دریافت مبالغ پرداختی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (علیزاده، ۱۳۹۵)

اعتبارات اسنادی خارجی - ارزی: اعتبار اسنادی خارجی / ارزی نوعی شیوه پرداخت و خدمتی است که بانک بنا به درخواست مشتری / خریدار برای خرید یا سفارش کالا یا خدمات از یک فروشنده / ذینفع خارجی و به نفع وی برقرار می‌نماید. بانک می‌تواند با گشایش اعتبار اسنادی خارجی ارزی تمام و یا بخشی از تسهیلات تصویب شده طرحی را برای خرید یا سفارش کالا و یا خدمات به یک فروشنده / ذینفع خارجی معرفی شده از سوی مشتری و به نفع وی کارسازی نماید.

ارکان اعتبار اسنادی، یا به تعبیری دیگر، گروه‌هایی که به طور معمول در یک اعتبار از آنها نام برده می‌شود از این قرارند:

۱. خریدار؛ که با عناوین «متقاضی اعتبار»، «صاحب حساب» یا «مشتری بانک» شناخته می‌شود.
۲. فروشنده؛ که با عنوان «ذی نفع» شناخته می‌شود.
۳. بانک؛ که با عناوین «گشایش‌کننده یا بازکننده اعتبار» (بانک خریدار) شناخته می‌شود. (بانگ و بوکلی، ۱۳۸۶)
۴. بانک ابلاغ‌کننده یا معامله‌کننده اعتبار (بانک فروشنده)
۵. بانک پوشش‌دهنده (مبلغ اعتبار)
۶. شرکت بیمه‌کننده کالا
۷. شرکت حمل‌کننده کالا
۸. بانک فروشنده کالا می‌تواند بانک دیگری غیر از بانک معامله‌کننده اسناد نیز باشد ولی معمولاً بانک معامله‌کننده اعتبار است.

مطابق مقررات (UCP500)، مهمترین و اساسی‌ترین رکن هر اعتبار اسنادی، بانک گشاینده اعتبار^۱ است که در مقابل ذی‌نفع اعتبار^۲ متعهد مشروط به پرداخت وجه اعتبار است. رکن دوم

^۱ - Issuing opening Bank

^۲ - Beneficiary

اعتبار اسنادی همانا ذی‌نفع اعتبار اسنادی است. در واقع، در هر اعتبار اسنادی، بانک گشاینده و ذی‌نفع اعتبار اسنادی به عنوان ارکان اساسی ایفاء نقش می‌نمایند؛ به عبارت ساده‌تر و رساتر، برای تحقق اعتبار اسنادی، وجود دو طرف یاد شده، اجتناب ناپذیر است. از متقاضی اعتبار اسنادی^۱ و بانک ابلاغ‌کننده^۲ می‌توان به ترتیب به عنوان رکن سوم و رکن چهارم هر اعتبار اسنادی یاد کرد.

مراحل گشایش اعتبار اسنادی

قرارداد گشایش اعتبار اسنادی موجب توسعه تجارت بین‌الملل شده و به عنوان مهمترین ابزار بانکی در ایجاد تسهیلات برای خریدار و فروشنده شناخته شده است؛ زیرا از یک طرف، به خریدار اطمینان می‌دهد که کالای مورد نظر خود را تصاحب نماید و آن را به مالکیت خود در آورد و از طرف دیگر، صادرکننده را مطمئن می‌سازد که اگر شرایط معامله را انجام دهد ثمن کالای فروخته شده‌اش را بدون هیچ کم و کاستی دریافت خواهد نمود. (بنیادنیاسری، ۱۳۹۵)

مراحل گشایش اعتبار به شرح زیر است:

۱. واردکننده و صادرکننده، قرارداد جامع با در نظر گرفتن کلیه شرایط موردنظر را منعقد می‌کنند.

۲. واردکننده به بانک خود مراجعه و درخواست گشایش اعتبار اسنادی L/C می‌نماید. درصد پیش دریافت به منظور گشایش اعتبار اسنادی از خریدار/ متقاضی، به کل مبلغ پروفرما، میزان اعتبار و وضعیت اعتباری خریدار/ متقاضی با بانک، بستگی داشته و توسط ارکان اعتباری بانک تعیین می‌شود.

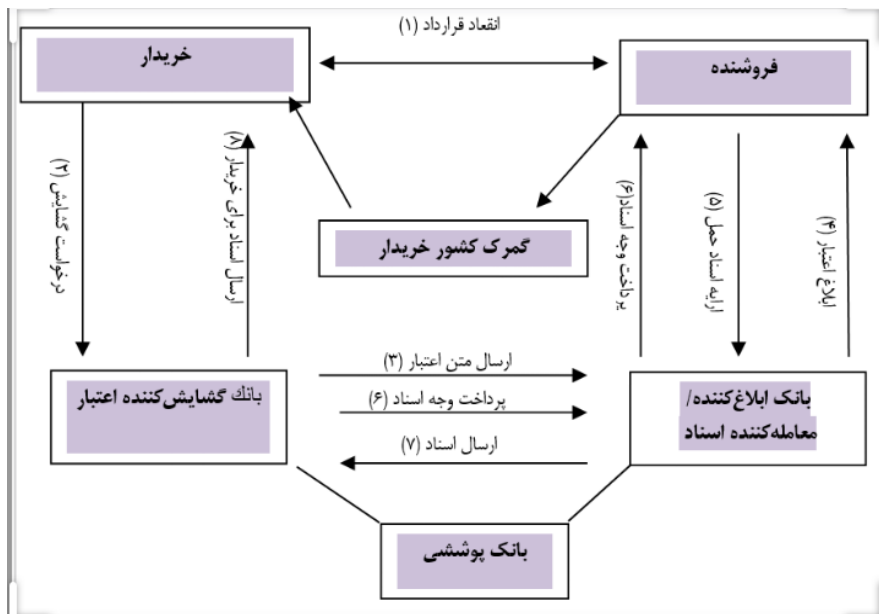
این میزان تابع مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و در حال حاضر حداقل ۱۰٪ کل مبلغ گشایش اعتبار با توجه به وضعیت اعتباری مشتری تعیین می‌گردد و تضمین باقیمانده وجه اعتبار، بر اساس مقررات جاری بانک و در قبال یک یا تلفیقی از تضمین‌های معتبر نظیر وثیقه ملکی، مسدود نمودن سپرده مدت دار بانکی به نفع بانک، اوراق مشارکت با تضمین دولت یا بانک‌های دولتی، ضمانت نامه بانکی یا پوشش شرکت‌های معتبر بیمه (به هزینه خریدار/ متقاضی) و سایر وثائق (اوراق بهادار) مورد قبول بانک و حداقل به میزان ۱۲۰ درصد کل مبلغ گشایش اعتبار اسنادی، پس از کسر مبلغ پیش دریافت، خواهد بود.

¹ - Applicant

² - Advising Bank

۳. بانک وارد کننده از طرف وارد کننده به بانک مورد تاییدش در کشور صادرکننده، متعهد به پرداخت مبلغ کل کالا طبق قرارداد شده (اعتبار اسنادی) و بانک ذینفع از طرف صادرکننده تحویل اسناد رسمی را تضمین می‌نماید.

۴. بانک صادرکننده، اعتبار اسنادی را به ذینفع خود ابلاغ می‌نماید.

شکل ۱- چرخه اعتبار اسنادی

۵. آخرین مرحله از نظر وارد کننده کالا (ترخیص کالا)

پس از اینکه فروشنده بار را تحویل گرفت و مدارک را به بانک خود تحویل داد، مدارک به بانک مقابل می‌رسد. بانک پس از اینکه، خریدار حساب خود را تسویه و اعتبار اسنادی مربوطه را در حالت نقدی آزاد نمود، مدارک حمل را ظهر نویسی کرده و تحویل خریدار می‌نماید. خریدار با مدارک ظهر نویسی شده و دیگر مدارک لازم به گمرک مراجعه نموده و پس از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی کالای خود را ترخیص می‌نماید. به این مفهوم اگر کالایی ثبت سفارش نشده باشد ترخیص آن از گمرک مشکل و حتی ممکن است مرجوع گردد و تقریباً شبیه کالای قاچاق

خواهد بود. بنابراین هر وارداتی باید ثبت سفارش گردد، حتی اگر بدون انتقال ارز و گشایش اعتبار اسنادی باشد.

امتیازات استفاده از قرارداد گشایش اعتبار اسنادی

قرارداد گشایش اعتبار اسنادی در مقایسه با سایر روش‌های پرداخت و تسویه در معاملات بین‌المللی دارای امتیازاتی است که به شرح زیر آنها را بررسی می‌نماییم:

الف) پرداخت از طریق بانک

مهم‌ترین امتیاز استفاده از قرارداد گشایش اعتبار اسنادی که این شیوه پرداخت را از سایر شیوه‌های پرداخت متمایز می‌سازد پرداخت وجه اعتبار اسنادی به ذی نفع اعتبار در قبال ارائه اسناد مطابق با اعتبار از طریق بانک است نه خریدار؛ به نحوی که شرکت‌های بزرگ بر اساس این امتیاز اعتبار اسنادی، از خریداران محصولات خود می‌خواهند تا در خصوص پرداخت ثمن معامله از مکانیسم اعتبار اسنادی استفاده نمایند تا بابت وجه محصولات فروخته شده با بانک طرف حساب شوند نه با خریدار چرا که در این وضعیت ریسک عدم وصول وجه کالاهای فروخته شده از بانک بسیار پایین‌تر از ریسک عدم وصول آن از خریدار می‌باشد هر چند خریدار دارای حسن شهرت تجاری بوده و معتبر باشد. (صالحی مازندرانی و بیات، ۱۳۹۳)

ب) پوشش مطالبات طرفین

در هر قراردادی طرفین آن قرارداد برای رسیدن به اهدافی اقدام به انعقاد عقد مورد نظرشان می‌نمایند به طوری که اگر آن هدف یا اهداف و یا موضوع ذهنی مدنظر طرفین با انعقاد آن عقد فراهم نیاید به هیچ وجه طرفین حاضر به تحقق چنین عقدی نخواهند بود، یکی از اهداف و امتیازات قرارداد گشایش اعتبار اسنادی همانند سایر عقود پوشش مطالبات و انتظارات طرفین آن عقد (متقاضی اعتبار و بانک گشاینده اعتبار) می‌باشد.

ج) ایجاد تأمین برای ذی نفع

با توجه به قرارداد گشایش اعتبار اسنادی که بانک متعهد به پذیرش اسناد مطابق با متن اعتبارنامه و پرداخت بهای آن به ذی نفع می‌باشد لذا این تعهد بانک برای ذی نفع دارای امتیازاتی به شرح ذیل می‌باشد.

بر اساس قرارداد گشایش اعتبار اسنادی، بانک متعهد نمی‌تواند تعهد پرداختی را که بر عهده گرفته است فسخ نماید یا از آن رجوع کند چرا که به موجب اعتبار اسنادی یک تعهد حقوقی

لازم الوفاء به وجود می‌آید و در صورت امتناع ناروا از پرداخت، ذی نفع که به حق خود واصل نشده، حق می‌یابد تا جهت مطالعه وجه، علیه بانک متعهد اقامه دعوا کند. (منصوریان، ۱۳۹۰) ذینفع در کنار خریدار (متقاضی اعتبار) به یک مدیون دیگری نیز دسترسی دارد که همانا این مدیون بانک می‌باشد که اعتبار آن و قابلیت اعتماد به آن بسی بیشتر از خود خریدار می‌باشد چنان مدیونی که علی‌الاصول قابل اعتماد و معتبر بوده و جایگزین مدیون اصلی (خریدار) نمی‌شود و مدیون اصلی را از دین بری الذمه نمی‌نماید.

تعهد بانک گشاینده اعتبار مستقل از قرارداد اصلی و پایه است (اصل استقلال قرارداد) گشایش اعتبار از قرارداد پایه) بنابراین بانک نمی‌تواند به استناد اینکه بایع تعهدات ناشی از عقد بیع را ایفا نکرده، از پذیرش اسنادی که وی همراه با مطالبه وجه ارائه می‌دهد امتناع کرده و وجه اعتبار را به او نپردازد و بایستی صرفاً به «ظاهر» اسناد توجه نموده و در صورتی که مطابق با متن اعتبار اسنادی باشند اقدام به پذیرش پرداخت به نحوی که در ماده ۷ و ۸ مقررات متحد-الشکل اعتبار اسنادی (UCP600) آمده نماید. (حسینی و اسکینی، ۱۳۹۳)

در حالت عادی متقاضی اعتبار (خریدار) نمی‌تواند مانع بانک از پذیرش اسناد و پرداخت وجه گردد. گذشته از این تأمین‌ها، ذینفع می‌تواند بر اساس اعتبار اسنادی که به نفع او گشایش یافته است اقدام به گشایش اعتباری جدید نموده و سفارش مواد اولیه کالا و یا ملزومات کالای فروخته شده را از صادر کننده اصلی بنماید.

د) تنوع و کاربرد وسیع قرارداد گشایش اعتبار اسنادی

با توجه به انواع اعتبارات اسنادی قابل طرح در قرارداد گشایش اعتبار اسنادی (آنچه که در گفتار چهارم بخش اول از فصل اول گذشت) می‌توان گفت که این روش از پرداخت یک کارگاه بسیار مجهزی است که با آگاهی از تجهیزات و لوازم آن می‌توان در عرصه تجارت علی‌الخصوص تجارت بین‌الملل برای پوشش ریسک‌های موجود از هر یک از انواع اعتبارات اسنادی یا به تناسب وضعیت موجود استفاده کرد. (زمانی فراهانی، ۱۳۸۸)

روابط حقوقی طرف‌های اعتبار اسنادی

با توجه به اینکه حقوق و تعهدات دو طرف قرارداد، تحت تأثیر رابطه حقوقی دیگر طرف‌های اعتبار اسنادی، به ویژه متقاضی اعتبار و ذی نفع اعتبار و از سویی، بانک گشاینده اعتبار و ذی نفع اعتبار است، به لحاظ ضرورت بحث، به بررسی روابط حقوقی برخی از طرف‌های اعتبار

اسنادی اشاره خواهد شد:

الف) رابطه میان متقاضی اعتبار و ذی نفع

آغاز رابطه این دو بر اساس قرارداد مبنایی است که طبق آن، متقاضی اعتبار و ذی نفع توافق می‌کنند پرداخت از طریق بانک و با روش اعتبار اسنادی صورت گیرد و این آغاز رابطه حقوقی میان متقاضی و ذی نفع است. بر این اساس برای هر دو حق و تکلیفی ایجاد می‌شود و به همین دلیل، بامک گشاینده اعتبار و نیز بانک ابلاغ کننده و بانک معامله کننده اسناد، موظف به رعایت حقوق و تکلیف اعتبار نامه هستند. (اشمیتوف، ۱۳۷۸)

بر اساس ماده ۱ یوسی.پی، مقررات این مجموعه اگر در متن اعتبار ذکر شده باشد لازم الاجرا است و برای متقاضی و ذی نفع الزام آور است. متقاضی اعتبار باید در مهلت مقرر گشایش اعتبار کند. بدین صورت که به بانک خود در کشور متبوع اعلام کند که اعتبارنامه را مطابق قرارداد مبنایی برای ذی نفع صادر کند. در صورت کوتاهی متقاضی اعتبار، ذی نفع حق ادعای خسارت نماید. ذی نفع نیز باید اسناد و مدارک مصرح در اعتبارنامه را تهیه و جهت ارسال به بانک گشاینده متبوع متقاضی، تا تاریخی که اعتبار قوت قتنونی دارد تحویل بانک ابلاغ کننده دهد. (طارم سری، ۱۳۸۳) نتیجه تفاوت و اختلاف در اسناد ممکن است عدم پرداخت باشد. بنابراین ذی نفع یا صادر کننده به بررسی خیلی دقیق اسناد نیاز دارد، و در صورت عدم انجام این عمل باید متقاضی اعتبار درخواست اصلاحیه متناسب دهد. (سماواتی، ۱۳۸۰)

ب) رابطه میان بانک گشاینده اعتبار و ذی نفع اعتبار

بانک گشاینده اعتبار از بانک کارگزار که معمولاً در کشور صادرکننده است درخواست می‌کند که اعتبار را به ذی نفع تأیید و ابلاغ کند. بانک گشاینده اعتبار بنا به درخواست و دستور-های متقاضی، موظف می‌شود تا در برابر اسناد مقرر در اعتبار و نیز مشروط به رعایت شرایط اعتبار، پرداختی را به ذی نفع یا به حواله کرد او انجام یا بروات صادره توسط ذی نفع را قبولی نوشته و پرداخت کند و بر اساس ماده ۳ یوسی.پی. انجام تعهدات یاد شده از سوی با تن گشاینده اعتبار، موکول به ادعاها یا دفاعیات متقاضی نخواهد بود و در حقیقت، اعتبار اسنادی بنا به ماهیت خود بر وصف استقلال، معاملاتی جدا از قرارداد مبنایی یا دیگر قراردادهایی است که مبنای گشایش اعتبار قرار می‌گیرند. (آقایی فر، ۱۳۷۷)

ج) رابطه میان متقاضی اعتبار و بانک گشاینده اعتبار

یکی از مهمترین روابط حقوقی میان طرفهای اعتبار اسنادی است. متقاضی اعتبار به وسیله

نامه گشایش اعتبار، دستور خود جهت صدور اعتبار را به بانک اعلام می‌کند. بانک گشاینده نیز با ملاحظه پارهای شرایط از جمله وضع مالی متقاضی، نوع کالا و امکان فروش آن، تقاضای متقاضی اعتبار را می‌پذیرد و با امضای مدارک مذکور، میان متقاضی و بانک، قراردادی منعقد می‌گردد که متضمن حقوق و تعهدات آن دو نسبت به یکدیگر می‌شود. در نتیجه متقاضی ضمن درخواست خود و براساس توافق حاصله با بانک، نسبت به پرداخت وجه اعتبار، کارمزد و دیگر هزینه‌هایی که بانک اعلام می‌کند متعهد می‌شود، و بانک نیز در مقابل با گشایش اعتبار، نسبت به پرداخت وجه به ذی نفع بر اساس شرایط اعتبار و در مقابل ارائه اسناد و مدارک تعیین شده در قرارداد متعهد می‌گردد. (مقدم، ۱۳۹۵)

آثار حقوقی ناشی از اعتبارات اسنادی در حقوق ایران

اعتبارات اسنادی، مانند سایر اسناد تجاری، از اصل استقلال نسبت به معامله پایه تبعیت می‌کنند. این ویژگی به منظور حفظ کارایی و سودمندی اسناد تجاری پیش بینی شده تا متعهد سند تجاری نتواند با استناد به ایرادهای قرارداد پایه، که اعتبار اسنادی نیز برای انجام تعهد ناشی از آن صادر شده است، از تعهدات خود شانه خالی کند.

۱- آثار ناشی از انتقال

انتقال اعتبار، در نگاه اول یک عمل حقوقی است که میان ارسال کننده و دریافت کننده دستور پرداخت منعقد می‌گردد و طی آن دریافت کننده متعهد می‌شود که مبلغ دستور پرداخت را مطابق دستورالعمل مندرج در آن به ذی نفع اعتبار منتقل نماید و در مقابل، ارسال کننده هم متعهد می‌شود که مبلغ اخیرالذکر را به اضافه هزینه‌های انتقال به دریافت کننده پرداخت نماید. (سلطانی و نقیعی، ۱۳۹۱) انتقال اعتبار از یک سو نوعی ابزار پرداخت است که جابه جایی پول را تسهیل می‌کند و از سوی دیگر نوعی روش پرداخت محسوب می‌شود. تحلیل حقوقی این نهاد نشان می‌دهد که هیچ یک از راه‌کارهای سنتی موجود نمی‌تواند مبین ویژگی‌ها و کارکردهای آن باشد و تا حدودی تحت تاثیر نظریه برخی از «حواله بانکی» نام گذاری این نهاد در رویه بانک داری به فقها، مبنی بر لزوم قرارگرفتن توافقات در قالب عقود معین شده شرعی (توقیفی بودن عقود) رواج یافته است تا صحت و الزام آوری آن مورد تردید قرار نگیرد؛ تردیدی که با پذیرش اصل حاکمیت اراده در نظام حقوقی ایران به صراحت ماده ۲۰ قانون مدنی، باید از اذهان زدوده شود. (چپولک، ۲۰۱۷)

۲- آثار ناشی از تقلب

با توجه به این ویژگی، بانک گشاینده اعتبار اسنادی قطع نظر از روابط خود با متقاضی اعتبار در مقابل ذی نفع اعتبار، مسئولیت پرداخت دارد. اگر ذی نفع در ارائه اسناد به بانک، تقلب کرده و تقلب وی قبل از پرداخت وجه توسط بانک مکتوم باشد، بانک گشاینده اعتبار می‌تواند بعد از پرداخت وجه به متقاضی مراجعه کرده و ضرر و زیان خود بابت پرداخت به ذی نفع متقلب را مطالبه نماید. همچنین است در زمانی که بانک تقلب ذینفع را قبل از پرداخت کشف کرده ولی به این لحاظ که وی اعتبار اسنادی را به شخص باحسن نیتی منتقل کرده است، گشاینده در برابر دارنده باحسن نیت نمی‌تواند به ایراد تقلب و سایر ایرادهای ایادی قبلی استناد کند و لاجرم ملزم است وجه اعتبار را بپردازد. (مقدم ابریشمی و جمالی نیا، ۱۳۹۸)

بانک گشاینده اعتبار پس از پرداخت وجه از محل دارایی‌های متقاضی اعتبار در بانک یا از اموال وی در خارج از بانک، مبلغ پرداختی را جبران می‌کند. حال اگر مشتری قادر به بازپرداخت این مبلغ نباشد، بانک در شرایط خاصی قرار می‌گیرد: از یک طرف، به موجب اصل استقلال، ملزم به پرداخت مبلغی به ذی نفع شده که وی به دلیل سوءنیتی که داشته مستحق دریافت آن نبوده است. از طرف دیگر، متقاضی اعتبار که متعهد مستقیم در برابر بانک است، به دلیل اعسار، نمی‌تواند مبلغی را که بانک گشاینده اعتبار پرداخته است، به او برگرداند. (مافی و عبدالصمدی، ۱۳۹۴)

در ذیل، حالت‌ها و فرض‌های مختلف مربوطه مورد طرح و بررسی قرار خواهد گرفت:

الف) حقوق بانک گشاینده اعتبار قبل از پرداخت در فرض تقلب ذینفع

فرض‌های زیر درباره وضعیت بانک گشاینده اعتبار در برابر ذی نفع قابل تصور است:

فرض نخست

فرض نخست این است که مطالبه کننده وجه، یکی از اشخاص ثالث باحسن نیت باشد. اشخاص ثالث باحسن نیت اشخاصی هستند که در مقابل دریافت اعتبار اسنادی و بدون اطلاع از جعل و تزویر و تقلب عمده، مالی می‌پردازند و اعتبار اسنادی دریافت می‌کنند. در این فرض، بانک گشاینده اعتبار مکلف است وجه اعتبار را در برابر رعایت دقیق مفاد اسناد از سوی متقاضی ادعا شده منطبق پرداخت کند، خواه تقلب محرز شده باشد و خواه صرفاً و نه به درخواست مشتری باشد. در این صورت، بانک گشاینده اعتبار به هیچ وجه حق ندارد از پرداخت وجه خودداری کند. حقوق بانک گشاینده اعتبار در این فرض مانند موردی است که تقلب ذی نفع پس از

پرداخت وجه کشف شده باشد. این بحث در مباحث مربوط به بررسی حقوق گشاینده در فرض تقلب ذی نفع پس از پرداخت بررسی خواهد شد. (شهبازی نیا و ایوبی، ۱۳۹۴)

فرض دوم

فرض دیگر آن است که مطالبه کننده وجه اعتبار در شمار دارندگان با حسن نیت نباشد. در این صورت، اگر بانک گشاینده اعتبار از تقلب ذینفع آگاه باشد، مکلف است از پرداخت امتناع ورزد. اگر بانک گشاینده اعتبار به این امر که تقلبی رخ داده، آگاهی نداشته باشد و در واقع با حسن نیت عمل کرده باشد، وضعیت به گونه دیگری خواهد بود. در این فرض، بانک گشاینده اعتبار ممکن است خود اوضاع و احوالی را کشف کند که مبتنی بر تقلب ذی نفع باشد. بنابراین، علی‌رغم مطابقت دقیق مفاد اسناد، بانک گشاینده می‌تواند از پرداخت وجه به ذی نفع امتناع ورزد. در مقابل دعوای احتمالی ذی نفع در برابر گشاینده اعتبار، گشاینده می‌تواند با استناد به ایراد تقلب از خود دفاع کند. چنانچه بانک گشاینده اعتبار بر اساس قراین یا ادله از پرداخت امتناع ورزد، دعوا میان ذی نفع اعتبار به عنوان خواهان و گشاینده اعتبار مطرح شده و دعوای «امتناع ناروا از پرداخت» جریان خواهد یافت. گاهی متقاضی اعتبار اوضاع و احوال متقلبانه- ای را کشف کرده و از بانک گشاینده اعتبار می‌خواهد از پرداخت وجه امتناع ورزد. در این فرض، گشاینده در پرداخت یا خودداری از پرداخت مخیر است مسئولیت ناشی از امتناع ناروا از پرداخت بر عهده وی خواهد بود. چنانچه گشاینده اعتبار از میان گزینه‌های فوق، گزینه با حسن نیت پرداخت را انتخاب کرده و وجه اعتبار را بپردازد، همچنان حق مطالبه بازپرداخت از متقاضی را خواهد داشت. شایان ذکر است، اصل بر حسن نیت بانک گشاینده، یعنی عدم علم واقعی او بر تقلب است. بنابراین، اگر متقاضی مدعی سوءنیت بانک گشاینده، یعنی علم واقعی او بر وجود تقلب باشد، بار اثبات آن بر دوش متقاضی خواهد بود. در بیش تر موارد، گشاینندگان اعتبار به رغم طرح ادعای تقلب یا جعل یا تزویر از سوی متقاضی، گزینه پرداخت را انتخاب می‌کند، مگر آن که متقاضی از دادگاه دستور موقت اخذ نماید. چنانچه متقاضی قادر به اخذ دستور موقت نباشد، تنها در فرضی که نتواند ثابت کند گشاینده با سوء نیت وجه اعتبار را پرداخته حق اقامه دعوا علیه وی را خواهد داشت. (مافی و عبدالصمدی، ۱۳۹۴)

ب) حقوق بانک گشاینده اعتبار بعد از پرداخت در فرض تقلب ذینفع

اگر بانک گشاینده اعتبار بعد از اینکه به موجب اعتبار وجه آن را به ذی نفع پرداخت، تقلب وی را کشف کند یا در فرضی که پیش از پرداخت وجه اعتبار، تقلب محرز بوده (منتقل الیه)

است، ولی به خاطر آن که وجه آن از سوی یکی از اشخاص مورد حمایت مثلاً مطالبه شده است، چاره‌ای جز پرداخت وجه آن برای بانک وجود ندارد. در مورد اشخاص مصون در برابر قاعده تقلب، باید گفت قاعده تقلب درباره این اشخاص اعمال می‌شود تا از جریان اصل استقلال اعتبار اسنادی به نحو مطلق و بدون استثنا و همچنین آثار نامطلوبی که ممکن است در این مورد ایجاد کند، جلوگیری شود. اگر اصل استقلال اعتبار اسنادی نسبت به تمام افراد حتی در برابر اشخاص ثالث به موقع اجرا شود، دیگر اشخاص رغبتی به اینکه طلب ناشی از اعتبار از ذی نفع به آنها منتقل شود، نخواهند داشت؛ زیرا، ممکن است در آینده تقلب ذی نفع آشکار شده و تقلب وی، انتقال گیرنده را از حقوق خود محروم کند. (گرونستون، ۲۰۰۷)

به این افراد در حقوق اعتبارات اسنادی «اشخاص مورد حمایت در برابر قاعده تقلب» اطلاق می‌شود. در واقع، برای حفظ کارآمدی و سودمندی تجاری اعتبار اسنادی و جلوگیری از تحمیل زیان ناشی از فعل ذی نفع متقلب بر این دسته از اشخاص ثالث با حسن نیت، این افراد از حمایت قانونی برخوردارند. بنابراین، زیان ناشی از تقلب ذی نفع بر بانک گشاینده و ثالثی تحمیل می‌شود که وارد معامله اعتبار اسنادی شده است. (رهنمای رودپشتی، ۱۳۹۱)

اشخاص ثالث با حسن نیت با توجه به قانون متحدالشکل تجاری و عرف حاکم در زمینه اعتبارات اسنادی، بیشتر عبارت اند از:

الف) اشخاصی که با حسن نیت و بدون اطلاع از جعل و تزویر و تقلب عمده در مقابل دریافت اعتبار اسناد مالی داده‌اند.

ب) بانک تأیید کننده اعتبار که با حسن نیت و بدون اطلاع از جعل و تزویر و تقلب عمده در مقابل اعتبار اسنادی وجهی را به ذی نفع پرداخته است. (بانک تأیید کننده معمولاً شعبه‌ای از بانک گشاینده اعتبار یا بانک دیگری است که در محل اقامت ذینفع شعبه داشته و بدون اطلاع از تقلب وی وجه اعتبار را به او پرداخته است) بانک تأیید کننده می‌تواند بابت مبلغی که پرداخته به بانک گشاینده مراجعه کند. بانک تأیید کننده در برابر گشاینده اعتبار دارنده با حسن نیت تلقی می‌شود.

ج) موردی که دارنده اعتبار اسنادی به ازای مبلغ اعتبار، براتی بر عهده بانک گشاینده صادر کرده و آن را پس از قبول گشاینده به شخص ثالثی واگذار می‌کند. شخص اخیر در ازای دریافت برات مبلغی پرداخته و بدون اطلاع از جعل یا تزویر و یا تقلب این انتقال را پذیرفته است. در

موارد فوق نمی‌توان به استناد تقلب ذینفع این اشخاص ثالث را از حقوقی که به موجب انتقال اعتبار اسنادی به آنها تعلق می‌گیرد، محروم کرد.

البته منظور از انتقال این اسناد؛ با توجه به ماهیت اعتبارات اسنادی و اینکه اصل در اعتبارات اسنادی عدم امکان انتقال این اسناد است؛ فرضی است که بر قابلیت انتقال آنها تصریح شده باشد. در این جا این سؤال مطرح است که حقوق بانک گشاینده اعتبار در برابر ذی نفع اعتبار چیست. در مواردی که بانک گشاینده اعتبار علی‌رغم وجود تقلب به دلیل اینکه مطالبه توسط شخصی صورت گرفته که حمایت قانونی دارد و گشاینده اعتبار مجبور شده وجه اعتبار را پرداخت کند، می‌تواند بازپرداخت وجه پرداختی را از متقاضی اعتبار بخواهد. منتها به دلیل عواملی همچون ورشکستگی متقاضی اعتبار، ممکن است استیفای طلب گشاینده اعتبار از متقاضی با موانعی روبرو شود. در این صورت، تعیین حقوق بانک گشاینده اعتبار در برابر ذی نفع اعتبار از اهمیت و پیچیدگی خاصی برخوردار است؛ زیرا پس از پرداخت وجه، علی‌الاصول حق استرداد و بازپس‌گیری وجه پرداختی از ذی نفع را ندارد. با این حال، اجرای این اصل گاهی باعث می‌شود ذی نفع بلاجهت و به زیان بانک گشاینده اعتبار دارا شود. اصل دارا شدن غیرعادلانه یا نظریه دارا شدن بلاجهت از جمله مفاهیم حقوقی است که در بیشتر نظام‌های حقوقی ملی و در حقوق بین‌الملل به بیان‌ها و عبارات مختلف وجود دارد.

نتیجه‌گیری

اعتبارات اسنادی که نقش کلیدی در تجارت بین‌المللی دارند، متداول‌ترین شیوه پرداخت قیمت کالا محسوب می‌شوند، در حال حاضر، در اکثر قراردادهای بین‌المللی، پرداخت ثمن در مقابل دریافت کالا از طریق اعتبار اسنادی و بر مبنای مقررات متحد‌الشکل اعتبارات اسنادی انجام می‌شود. از آن جا که مقررات متحد‌الشکل اعتبارات اسنادی، اصولاً همه فعالیت‌های اقتصادی، از جمله تجارت، صنعت، بانکداری و حمل و نقل را در بر می‌گیرد، می‌توان آن را مهمترین سند در تجارت بین‌المللی محسوب کرد. بدین جهت تقریباً تمامی بانک‌های موجود در جهان از جمله ایران و ایالات متحده آمادگی خود را جهت پیوستن به آن اعلام داشته و عملاً ملحق شده‌اند.

اعتبار اسنادی به عنوان وسیله‌ای که پرداخت را تضمین می‌کند، برای تطبیق منافع متعارض صادرکننده (فروشنده) و واردکننده (خریدار) از هر جهت مناسب است. به طور کلی، می‌توان گفت در مقایسه با روش‌های دیگر، از جمله پرداخت نقدی همزمان با سفارش، پرداخت دیداری

و مانند آن، سیستم پرداخت در اعتبار اسنادی به گونه‌ای است که تقریباً موازنه منافع را برقرار می‌کند و می‌تواند منافع هر دو طرف قرارداد را حفظ کند. اساساً، هر مکانیسم جایگزین دیگری به جای اعتبار اسنادی، خریدار احتمالی را که منابع مالی لازم برای پرداخت بهای کالا را قبل از دریافت آن ندارد، از وارد شدن در تجارت بین‌المللی باز می‌دارد.

بنابراین می‌توان گفت، اعتبار اسنادی ماهیتی دوگانه دارد: از یک سو، به گونه‌ای سندی بانکی و در تحلیل نهایی، یک سند تجاری است و از سوی دیگر، نوعی روابط قراردادی است که در حقیقت، قوام بخش اعتبار اسنادی متکی و مستند است که دارای برخی آثار حقوقی می‌باشد.

در خصوص آثار ناشی از تقلب در اعتبارات اسنادی، لازم به ذکر است، تضمین سرعت و امنیت، عناصر ضروری در تجارت امروز است؛ امر خطیری که در مورد اسناد تجاری به واسطه اعمال اصل استقلال اسناد تجاری از معاملات پایه، در بیشتر نظام‌های حقوقی جهان مورد حمایت قرار گرفته است. اصل استقلال اسناد تجاری درباره اعتبارات اسنادی به این معنا است که ایرادهای قراردادی پایه به تعهد ناشی از اعتبار اسنادی مربوط نشده و بانک گشاینده اعتبار نیز نمی‌تواند به ایرادهای مزبور استناد کند. در واقع، این ایرادها تعهد بانک گشاینده در برابر ذی نفع را ساقط نمی‌سازد. ذی نفع باید مطابق توافق صورت گرفته بین وی و متقاضی، اسناد مذکور در قرارداد گشایش اعتبار اسنادی را به بانک ارائه دهد و چنانچه بانک گشاینده اعتبار آنها را منطبق تشخیص داد، وجه اعتبار را می‌پردازد.

اما اگر ذینفع در ارائه اسناد ارائه شده تقلب کند، بانک گشاینده اعتبار حق دارد از پرداخت وجه امتناع ورزد. اگر تقلب ذی نفع، قبل از پرداخت کشف نشده باشد و یا بانک گشاینده اعتبار با دارنده باحسن نیت اعتبار اسنادی مواجه باشد، باید مبلغ اعتبار را پرداخته و پس از آن، برای استرداد وجه پرداختی به متقاضی مراجعه کند. در فرض اعسار ذینفع، امکان مراجعه بانک گشاینده اعتبار به متقاضی از بین می‌رود، زیرا متقاضی قادر به جبران ضرر بانک گشاینده نیست. در این بین، بانک گشاینده با ضرر غیرقابل جبرانی روبه رو خواهد شد که از سوی شخص با سوء نیت متوجه وی شده است. در نتیجه، بانک گشاینده اعتبار برای استیفای حقی که پس از پرداخت وجه اعتبار اسنادی استحقاق دریافتی آن را دارد نسبت به اعمال این حق اقدام می‌نماید. ذی نفع متقلب، در واقع علت موجه قانونی بر مبلغی دست یافته که مستحق آن نیست و عدم امکان استرداد وجه از چنین شخصی، موضوعی است که به دارا شدن بلاجهت او منتهی می‌-

شود؛ امری که در همه نظام‌های حقوقی دنیا، خصوصاً نظام حقوقی ایران مردود و نکوهیده است.

بنابراین استفاده از این روش پرداخت در مراودات و معاملات بین‌المللی باعث سرعت در امر تجارت بین‌المللی خواهد شد و امنیت لازم را برای طرفین حاصل خواهد نمود تا کسانی که در امر تجارت مشغول هستند راحت تر و با اعتماد و اطمینان بیشتری مراد و معامله نمایند و همیشه با یک شخص ثالثی که گشاینده اعتبار می‌باشد و دارای اعتبار مالی لازم می‌باشد طرف باشند و نگران سرمایه خویش نباشند و همین کسانی که در مقاطعی دارای وجه نقد نیستند اما دارای اعتبار نزد گشاینده اعتبار می‌باشند بتوانند به امر تجارت و خرید و فروش خویش ادامه دهند و مهمتر از همه این که هیچ نیازی به مراجعه طرفین معامله به یکدیگر از نظر فیزیکی و مراجعه حضوری نباشد و اینکه گشاینده اعتبار که پرداخت را تضمین می‌کند نگران اقدامات خویش نباشد و چنانچه کسی تقلب نمود بتواند به او مراجعه کند و حق و حقوق خویش را دریافت نماید. و تجار مختلف در سراسر جهان و خارج از مرزها بتوانند بایکدیگر معامله نمایند بدون آن که نگرانی داشته باشند و اینکه این معاملات با سرعت انجام شود و این نوع پرداخت و وسیله پرداخت مورد قبول قانونگذاران ایران می‌باشد و سالهاست که از این سیستم و وسیله پرداخت استفاده می‌کنند و روز به روز از این روش استقبال بیشتری می‌شود و معاملات بزرگتری انجام می‌شود و سرعت بیشتری می‌گیرد و طرفین با این روش در امنیت کامل از حیث سرمایه‌ای می‌باشند و بعنوان یکی از بهترین روش‌های مراودات و پرداخت‌های بین‌المللی یاد می‌شود و اصل عدم ایراد بر این روش موجب اعتبار بخشیدن بیشتر به آن و همین استفاده بیشتر و بهتر از این ابزار پرداخت خواهد بود.

اعتبارات اسنادی بانکی در حقوق بعنوان یک وسیله پرداخت و مراودات بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرد که بعنوان یک وسیله پرداخت بسیار مهم و بین‌المللی می‌باشد که تجار و اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکتهای به راحتی و با امنیت و اطمینان بایکدیگر معامله و مراد و می‌نمایند و دیگر نگران تحویل کالا و یا پرداخت پول خود نیستند و آثار اعتبارات اسنادی آن است که معاملات و مراودات به سرعت انجام می‌گیرد و تاجر بابت کالای خویش و خریدار بابت پول خویش احساس امنیت می‌کند و دیگر نیازی به مراجعه حضوری و فیزیکی طرفین معامله به یکدیگر نمی‌باشد و به طور کلی موجب تسهیل و تسریع در امر تجارت بین‌المللی می‌گردد.

منابع فارسی

کتاب

- اشمیتوف، کلایو ام (۱۳۸۷)، حقوق تجارت بین‌الملل، ترجمه بهروز اخلاقی و دیگران، تهران، سمت
- بناءنیاسری، ماشالله (۱۳۹۵)، حقوق اعتبارات اسنادی، جلد ۲، تهران، شهر دانش
- زمانی فراهانی، مجتبی (۱۳۸۸)، پول و ارز و بانکداری، چاپ چهاردهم
- سماواتی، حشمت اله (۱۳۸۰)، حقوق معاملات بین‌الملل، چاپ دوم، تهران، ققنوس
- طارم سری، مسعود (۱۳۸۳)، حقوق بازرگانی بین‌المللی، چاپ پنجم، تهران، شرکت چاپ و نشر بازرگانی وابسته به مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی
- علیزاده، مسعود (۱۳۹۵)، گام به گام با اعتبارات اسنادی، تهران، انتشارات جاودانه، چاپ سوم
- محمد سلطانی، سید حسن نقیبه (۱۳۹۱)، نمونه قراردادهای بازرگانی، تهران، چاپ اول، انتشارات ناب نگار

مقالات

- سید محمدرضا حسینی، ربیع اسکینی (۱۳۹۳)، بررسی ماهیت حقوقی انتقال اعتبار در مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی اتاق بازرگانی بین‌المللی (UCP600)، پژوهش‌های حقوق تطبیقی، دوره ۱۸
- رفیعی، محمدتقی (۱۳۸۷)، تحلیل حقوقی قرارداد گشایش اعتبار اسنادی در حقوق ایران، فصلنامه اندیشه‌های حقوقی خصوصی، دوره ۵، شماره ۱۲
- رهنمای رودپشتی، فریدون (۱۳۹۱)، داده‌کاوی و کشف تقلب‌های مالی، فصلنامه دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، شماره ۳
- علی مقدم ابریشمی، خدیجه جمالی نیا (۱۳۹۸)، نقش تعهد پرداخت بانکی در کاهش تقلب و خطا در پرداخت: با تأکید بر پرونده‌های حقوقی، حقوق خصوصی، دوره ۷، شماره ۲۷
- گائوایکس یانگ، روس پی بوکلی (۱۳۸۶)، مطالعه تطبیقی در مورد قاعده تقلب و معیار آن در حقوق اعتبارات اسنادی، ترجمه ماشاءاله بناءنیاسری، نشریه مرکز حقوق بین‌المللی معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، شماره ۳۶
- مقدم، رضا (۱۳۹۵)، معیار وجود تقلب به عنوان استثنایی بر اصل حاکم در اعتبارات اسنادی

- با نگاه تطبیقی، پژوهشنامه حقوق خصوصی عدالت، دوره ۳، شماره ۵
- منصوریان، یزدان (۱۳۹۰)، نقدی بر کتاب «پژوهش کیفی: مطالعه آنچه رخ می‌دهد»، کتاب
ماه، شماره ۱۶۳
- مرتضی شهبازی نیا، زهرا ایوبی (۱۳۹۴)، مطالعه تطبیقی تأثیر تقلب شخص ثالث بر پرداخت
وجه معاملات اسنادی، پژوهش‌های حقوق تطبیقی، دوره ۱۹، شماره ۴
- محمد صالحی مازندرانی، فرهاد بیات (۱۳۹۳)، تبیین ماهیت حقوقی انتقال اعتبار از طریق
نظام بانکی، حقوق خصوصی، دوره ۲، شماره ۶
- همایون مافی، راضیه عبدالصمدی (۱۳۹۴)، حقوق بانک گشاینده اعتبار اسنادی در فرض
تقلب ذینفع، فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی، شماره ۷۶

پایان نامه

- آقای فر، حسن (۱۳۷۷)، روابط حقوقی طرف قراردادهای اعتبار اسنادی، پایان نامه کارشناسی
ارشد حقوق خصوصی، دانشکده حقوق دانشگاه شهیدبهبهستی

English Resources

Book

- Gronston, Ross, (2007), **Principles of Banking Law**, Second Edition, Oxford University Press

Articles

- Civelek Mustafa Emre, (2017), **Paperless Trade: Evaluation of the Current Situation & towards the Integrated Single Foreign Trade Document**, Journal of Management Research, 9(2)